

גורלו של ספר

משרד החינוך משמיד את אחרוני העותקים של ספר שלימור לבנת פסלה לשימוש

מכות על פדהצור, מפקח למדי: רב רביב, "גאון עם קבלות", לדברי יוצרי הסרט, פיתח טיל נגד טילים, על פי הזמנתה של ארצות הברית. רביב רצה לפתח טיל כזה גם בשביל ישראל, אך בישראל לא ממש הבינו מדוע צריך טיל כזה. "וכך יסד רב רביב סטארטאפ המייצר איומים משוכי חים עבור מערכות הגנה מבריקות. ללא רב רביב היינו נותרי רים היום מדינה קטנה ומוקפת, בלי להרגיש שיש גם איום בליסטי באופק". במלים אחרות, במקום לפתח מענה מבצעי לאיום אסטרטגי - המציא רביב את האיום האסטרטגי כדי להצדיק את פיתוח הטיל שלו. כדי להדגים כיצד "מכר" רביב את הרעיון, יוצרי הסרט, חיים טל ומיכאל הורק, מפעילים את כוכב ערוץ הקניות של הטלוויזיה, ירון פאר: הוא מציע את הטיל כמו היה מכשיר אפילידי להסרת שיער מרגלי הגברת, או משהו כזה.

בני פלד, מפקח חיל האוויר לשעבר, מתאר את מקבלי ההחלטה לפתח את החץ כמשוגעים ומטומטמים. לדבריו, אין בארצות ערב טילים גרעיניים או כימיים. פדהצור מסביר מדוע, מבחינה טכנית, החץ אינו יכול למנוע את פגיעת הטילים הערביים. אם אכן הוא מיותר, הטיל, מתערדרת השאלה מה אפשר היה לעשות בכסף שהושקע בו, וזה מביא אותנו, כמובן, אל הזקנה ההיא מהמסדרון של בית החולים. היא הגיבורה האמיתית בסרט הזה: "הבעיה אתך, זקנה, שאין לך חוץ", יוצרי הסרט אומרים לה, כאילו בשם מערכת הביטחון: "הזמן שלך אזל, אנחנו ברירת המחדל".

לצופה, כמובן, אין דרך לשפוט מי צודק, פדהצור או רביב, אך יש לו אפשרות להטיל ספק גדול בשיקול דעתו של רביב, שכן הגאון התפתה להתראיין בפומה נלעגת מאין כמות, כשהוא יושב ליד שולחן כתיבה מזוכית שנבנה לשם כך והוצב אי שם בחולות; דגל ישראל מתנוסס מאחוריו, ברקע גם גלובוס מצחיק. יוצרי הסרט הציגוהו כדריקטורה של ר"ד סטריינג'לאב. משפט המחץ שלו הוא זה: "לא יעלה על הדעת שאנחנו קודם כל נושמד ואחר כך נגיב. זה דבר שלא תואם את התזה האבולוציונית וההישרדותית של החיות הכי אלמנטריות על פני כדור הארץ ובמקום אחר, אולי".

יוצרי הסרט שאלו את רביב אם ראוי לדעתו להעמיד את הפרויקט שלו לדיון ציבורי והוא השיב כצפוי ב"לא" חד משמעי. הציבור לא מבין בזה שום דבר, הסביר. החץ אכן פותח בלי שהפרויקט נבחן בדיון ציבורי של ממש; הנה סיבה טובה לשרד לפזות את הסרט הזה בפריים טיים.

הבהרה

במאמר על פרשת טנטורה כתבתי כי ועדת הבדיקה שמינתה אוניברסיטת חיפה גילתה אידיויקים בתמלילי ההקלטות שהגיש לבית המשפט פרקליטם של ותיקי אלביט סנדרוני, עו"ד גיורא ארדינסט, והערת: "אף הוא אינו ראוי כנראה לציין 97". בבדיקה נוספת התברר לי שהוועדה לא קיבלה כמה מהטענות שהעלה עו"ד ארדינסט, אך אין היא קובעת שתמלילי ההקלטות לא מרוקים. צר לי על האידיויק הזה; מתברר שגם לי לא מגיע כאן הציין 97.

ש"קהילתנו" הוביל אותם בן גלעד בת 61, ילידת ביה שנה, אם לארבעה, שניים ב"ק"יבון - הסוף", עובר בימי בון לקיבוץ, קיבוץ אחרי קיבוץ נז וכך גם עשה, בשינויים קטנים "הקיבוץ". גלעד מוצפת תג אליה וכותבים לה כמו חיכו אותם בדרכם האחרונה. אחת לה שתלתה את המאמר על זה מאמר עצוב, אך לא רברים עלולים לקרות לחלו גלעד: "הם מתגשמים או שניהם. התגשם החלום של בן והתנפץ החלום לשנות את ריאלי מהתחלה (...) עלינו ל אדם חדש וכי לא ניתן לשנות הקיבוצים, הננו בני אנוש ע בני תמותה רגילים הרואים שואפים לכסף ורמת חיים זו (...) מי שהמציא את הקיבוץ אינו ציוני אלוהי או דבר המ מפסיק לתת תשובה הולמת ל בניו אינם חוזרים, מבחינה זו דו וערכיו המכוננים אינם מתו זו דרך העולם".

אין בה חרטה, היא מציעה חת את יסודות המורשת, חלק באחד הניסיונות המרתקים בכלל ושל ארץ ישראל המתה היו פניה של המדינה, ערכיה וצוינת, היא כותבת, חשוב לה בהם אליטה ורחש להם הערכ החומרית. היא מתרפקת על תא: "היה משהו קסום ב'יחוד' ההרגשה המופלאה שאתה חלק מהקבוצה, אתה תורם רגשית ורוחנית", היא כותבת, שכואת, מי ידמה לה ומי ישווה זוכים להן ואתן איש לא יוכל היא מעריכה כי הקיבוצים קוראת לנהל את שנות חייו

מים אחרים לאחר שלימור לבנת התמנתה לשרת החינוך היא פסלה לשימוש את "עולם של תמונות", ספר לימור בהיסטוריה שערך דני יעקובי בהתייעצות עם שבעה מלומדים מארבע אוניברסיטאות. ועדה שמינה משרד החינוך לפני שלבנת נכנסה לתפקידה קבעה שיש להכניס בספר תיקונים: הביקורת הציבורית העיקרית על הספר היתה פוליטית: מבקריו רצו ספר פטריטי יותר. הספר פורסם בהוצאת משרד החינוך; הוא הודפס בכ-12 אלף עותקים. רובם הופצו, מקצתם נשארו במחסני המשרד. נראה כי משרד החינוך מוסיף לראות בעותקי הספר הזה סכנה גדולה לנפשו הציבורית של הנוער, כמוהם כחומר רעיל: על כן החליט להשמירם. החלטת המשרד הוזכרה במכתב מאת מנהלת האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים, נאוה סגן, אל אחד היועצים המרעיים של הספר, חיים סעדון.

השבועון הירושלמי "כל העיר", שמסר על כך, הכתיר את הידיעה במלים "במקום שמשמירים ספרים" ופירסם לצדה תמונה מתוך ספר הלימור המועמד להשמדה: שריפת ספרים בגרמניה הנאצית. כתבת "כל העיר", נטע אלכסנדר, ציטטה את תגובת משרד החינוך: ספרים שאין להשתמש בהם והם מכילים "דברי קודש" נשלחים לגניזה. ספרים שאינם מכילים "דברי קודש" נשלחים לגריסה. השבוע שינה משרד החינוך מלה אחת בתגובתו: לא עוד "גריסה" צפויה לספרים האסורים כי אם "מיחזור"; זה נשמע כמו מפעל אקולוגי. דוברת המשרד כתבה באותיות בולטות, מודגשות בקו: "ברצוני להבהיר באופן חד משמעי כי משרד החינוך אינו שורף ספרים". לדבריה, יש צוות מקצועי הבר חן כעת מהו "התהליך הרצוי" שיש לנקוט בנוגע לספר האסור. הייתכן שיש בו "דברי קודש"? זהירות: בעמוד 44 יש תמונה של ילדים הלומדים ב"הדר" במרוקו.

רקוויאם לקיבוץ

מאמר מאת חברת עין גדי כטקסט קאנוני המלווה את הקיבוצים אל הסוף

עשר שנים התייסרה אילה גלעד בגניסתו החברתית והכלכלית של הקיבוץ; זה היה תהליך ממושך, קשה וכואב, מייאש ועצוב, כתבה בימים אלה עורנה "שטופת דמע וקסם", אך קרובה לעיבוד האבל, היא חיברה מאמר שקיבוצניקים רבים קוראים כטקסט קאנוני, מעין רקוויאם מורדני, המלווה את הקיבוצים אל סוף דרכם, כפי

גם תום שגב, התומך בגישה הביקורתית של אוניברסיטת חיפה בעניין עבודת הגמר של פרשת טנטורה, גולש מפרשה זו

מות; ועוד שישה מתרלי אי על יכולתי להכניס ציטוטים ולא בציטוט ומיווג קטעי אמירות

תגובות על "מה היה בטנטורה" מאת תום שגב (כתב זר, 29.6) ועל "ועדת הבדיקה של אוניברסיטת חיפה" מאת אסף ברגרפרוינד (27.6)